

Utbildningsinspektion i Ås skola förskoleklass och grundskola årskurs 1-9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Ås skola	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	4
Bedömning av genomförandet.....	5
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Ås skola den 13–15 februari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen inom två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Ås skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Ås skola intervjuades rektorer, elever och personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass och flertalet årskurser i grundskolan. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorer har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Ås skola

Ås skola	Antal elever
Skolbarnsomsorg	100
Förskoleklass	37
Grundskola	344
Obligatorisk särskola	1

Utbildningen vid Ås skola omfattar sedan år 2001 förskoleklass och grundskolans årskurser 1–9. Tidigare var skolan en F–6 skola. Ås ligger i Krokoms kommun cirka 1 mil nordväst om Östersund och är en expansiv del av kommunen. Skolan förväntas växa med cirka 200 elever fram till år 2015. Redan nu är det trångt i skolan och kommunen utreder vid inspektionstillfället behovet av lokaler och organisation i området.

Ås skola består av flera byggnader av varierande kvalitet. Den byggnad där eleverna i årskurs 4–5 har sin undervisning är nyrenoverad och håller hög standard. Den byggnad där de äldsta eleverna har delar av sin undervisning, Medvinden, är i mycket dåligt skick och kommer enligt rektorerna att rivas och ersättas med nya lokaler anpassade för verksamheten. Delar av undervisningen bedrivs i baracker som också ska ersättas. Vid inspektionstillfället väntade skolan på besked från kommunledningen om hur lokalfrågan skall lösas.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Ås skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

I flera avseenden erbjuder skolan en utbildning av god kvalitet. Skolan har engagerade lärare och har goda förutsättningar att genomföra undervisning i samtliga ämnen.

Elevernas betygsresultat i årskurs 9 är betydligt högre än genomsnittet för både Krokoms kommun och riket. Skolans satsning på läs- och skrivutveckling i de tidiga årskurserna kan särskilt framhållas.

Personalen arbetar engagerat med värdegrundsfrågor. Flertalet elever har en trygg och trivsamt lärandemiljö. Inspektörerna såg exempel på verksamhet präglad av arbetsro och lust att lära. Elevernas lärandemiljö varierar dock och inspektörerna såg också exempel på, och blev uppmärksammade på, klasser där lärandemiljön behöver förbättras. Det finns elever som utsätts för kränkningar och inte är trygga. Skolans lokaler är svåra att överblicka ur ett trygghetsperspektiv. Skolan behöver intensifiera arbetet med att skapa en bra lärandemiljö för samtliga elever under hela skoldagen.

Arbetet med att följa upp och dokumentera elevernas kunskapsutveckling bör förbättras liksom informationen till elever och föräldrar om skolans mål, framför allt för de yngre eleverna.

Arbetet med elever i behov av särskilt stöd är prioriterat och kännetecknas av en ambitiös elevomsorg och flexibilitet.

Elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande behöver förbättras både vad gäller inflytande över innehåll, arbetssätt och arbetsformer i undervisningen samt det formella inflytandet genom arbete i demokratiska arbetsformer.

De behov av förbättringsinsatser som finns inom skolan pekar på att systematik och struktur bör förbättras när det gäller kvalitetsarbete, kunskapsuppföljning och dokumentation. Samsyn och samverkan i ett 6–16 års perspektiv behöver utvecklas. Skolans styrdokument behöver förankras mer i verksamheten och bli mer styrande för skolans utveckling. Rektorernas roll i det arbetet behöver förstärkas.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan har inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Eleverna har inte språkval i enlighet med förordningen (2 kap. 17 och 18 §§ grundskoleförordningen)

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolans arbete med att följa upp, analysera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling och resultat bör förbättras och omfatta samtliga ämnen. Särskilt avseende de yngre eleverna.
- Skolans värdegrundsarbete bör förbättras liksom arbetsron så att alla elever får tillgång till en lugn arbetsmiljö.
- Skolans arbete för en större samverkan och samsyn inom skolan i ett 6–16 års perspektiv bör utvecklas.
- Skolans arbete med elevinflytande och delaktighet bör förbättras.
- Skolans information till eleverna och föräldrarna avseende kursplanernas mål bör förbättras.
- Utvecklingssamtalen bör förbättras så att information om elevernas kunskapsutveckling blir tydligare.
- Skolan måste säkerställa att det upprättas åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd.
- Rektorernas pedagogiska ledarskap bör förbättras.
- Arbetsplanens funktion som styrdokument för verksamheten bör utvecklas.
- Kvalitetsredovisningen bör utvecklas så att den tydligare omfattar i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats samt innehåller en tydligare analys av resultaten. Föräldrar och elever skall ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.
- Skolan bör se över om syftet med elevens val uppfylls och klarlägga om dess omfattning totalt sett motsvarar den garanterade undervisningstiden.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna.

Kunskaper, utveckling och lärande

Enligt inspektörernas bedömning är verksamheten i förskoleklassen planerad utifrån läroplanens intentioner och eleverna ges förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Leken ges stort utrymme och närområdets rika möjligheter till uteaktiviteter uppskattas och nyttjas i hög grad. Personalen prioriterar värdegrundsarbetet liksom arbetet med att på ett lekfullt sätt förbereda för barnens läs och skrivutveckling. I intervjuer med personalen framförs dock synpunkter på att det under det senaste året blivit allt svårare att skapa en trygg lärandemiljö för de yngsta eleverna.

På Ås skola är det den enskilde läraren som ansvarar för utvärdering och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling. Personalen vid Ås skola arbetar i olika klasser i varierande grad med elevmappar för att dokumentera elevernas utveckling och lärande. I stor utsträckning handlar dock dokumentationen främst om vad eleven gjort och mindre om elevens kunskaper. Det råder en fokusering på ämnet svenska samt i viss mån matematik och engelska. Någon tydlig systematisk utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas krav i övriga ämnen genomförs inte. Inspektörerna bedömer att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling och resultat behöver utvecklas så att den omfattar samtliga ämnen, särskilt avseende de yngre eleverna.

Rektorerna och lärarna uppger att skolan följer elevernas kunskapsutveckling med hjälp av läsutvecklingsscheman, LUS, diagnostiskt material i svenska och matematik som beslutats på kommunnivå samt de nationella ämnesproven i årskurserna 5 och 9. I övriga ämnen sker inte någon motsvarande uppföljning men personalen uppger att de försöker hitta material och metoder för att på motsvarande sätt som LUS kunna följa kunskapsutvecklingen i matematik. I skolans kvalitetsredovisningar framgår resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5. Resultaten för år 2006 visar att 70 procent når målen i matematik, 82 procent i svenska och 90 procent i engelska. Resultaten av de nationella ämnesproven 2006 har föranlett en resursförstärkning i årskurs 6 och undervisningen anpassas utifrån elevers behov. Inspektörerna bedömer att det är viktigt att skolans resultat inte enbart används för åtgärder på individ- och gruppnivå, utan också utgör ett underlag för diskussioner på skolnivå om hur undervisningen kan utvecklas.

Tabell 1 visar att det genomsnittliga meritvärdet i elevernas slutbetyg 2006 var betydligt högre än genomsnittet i kommunen och i riket. Betygsresultatet har stigit allt sedan skolan första gången gett slutbetyg i årskurs 9 år 2003. Inspektörerna kan också konstatera att samtliga elever under de två senaste åren varit behöriga till att söka nationellt program i gymnasieskolan. Inspektörerna bedömer att kunskapsresultaten generellt är goda men att det finns behov av en mer systematisk diskussion om resultaten på skolnivå med tanke att både rektorer och lärare uppger att kunskapsresultaten och det genomsnittliga meritvärdet förväntas sjunka de kommande åren.

Tabell 1 Resultatmått för elever i grundskolans årskurs 9. Genomsnittligt meritvärde, andel elever som har uppnått målen i samtliga ämnen samt andel behöriga till nationellt program i gymnasieskolan.

Ås skola					Krokoms kommun		Riket	
År	2003	2004	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Genomsnittligt meritvärde	218,8	225,3	230,1	233,8	205,1	205,8	206,3	206,8
-flickor	251,0	235,0	237,7	238	212,0	215,2	217,3	218,3
-pojkar	198,8	220,3	222,1	229,5	198,5	196,8	195,8	195,7
Andel (i procent) elever som uppnått målen i alla ämnen	78	89,4	95,3	97,7	83,9	84,2	75,5	76,0
Andel (i procent) behöriga till nationellt program	92,3	97,9	100	100	94,6	92,1	89,2	89,2

Källa: Skolverkets statistik

Normer och värden

De intervjuer inspektörerna genomfört ger en bilden av att skolan i huvudsak utgör en trygg miljö för eleverna, men att det finns svårigheter som skolan i högre utsträckning bör bearbeta. Rektorer och lärare uppger att stor vikt läggs vid arbetet med normer och värden, men att resultatet av arbetet ändå inte är tillfredställande. Det finns elever vid skolan som känner sig otrygga och mobbning förekommer. Situationen har försämrats under de tre senaste åren och sammankopplas med att skolan vuxit mycket. Personal och rektorer uttrycker i intervjuer att de i samband med omorganisationen inte fick tidsmässiga förutsättningar att förbereda omorganisationen från F-6 till F-9. Variationerna är stora mellan olika klasser och årskurser avseende arbetsro samt respekt och tolerans för varandras olikheter. Inspektörerna bedömer att skolan måste förbättra sina resultat avseende elevernas respekt, tolerans och förhållningssätt gentemot varandra så att alla elever kan känna sig trygga.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Pedagogisk verksamhet

Arbetet med att hitta en fungerande organisation på Ås skola har under ett antal år diskuterats mycket bland skolledning och personal. Sedan höstterminen 2006 är personalen organiserad i två arbetslag, ett för förskoleklass och årskurserna 1–5 och ett arbetslag för årskurserna 6–9. Eleverna är organiserade i åldershomogena klasser. En specialpedagog har en samordnande funktion och utgör en länk mellan arbetslag, elevhälsoteamet och rektorerna. Den nuvarande organisa-

tionen skall utvärderas under vårterminen 2007. En anledning till att skolan provar denna organisation är att elever upplevt svårigheter vid övergången mellan årskurs 6 och 7 när det gäller arbetssätt, arbetsformer och ansvarstagande. För att ge eleverna en mjukare övergång mellan klassläraresystemet och ämnesläraresystemet provas nu ett system där eleverna möter några nya lärare i årskurs 6 men samtidigt till största delen är kvar i klassläraresystemet. Inspektörerna ser positivt på Ås skolas ambitioner att utveckla skolans uppdrag att se till elevens livslånga lärande.

Inspektionen visar att skolan av rektorer och personal inte upplevs som en enhetlig skola utan mer som två eller i vissa avseenden tre skolor. Vid intervjuer framkommer att det finns olika "kulturer" inom skolan som rektorerna ännu inte har lyckats sammanföra till en enhetlig, gemensam verksamhet. En anledning till att skolan upplevs som flera skolor i skolan är de olika skolbyggnadernas placering. Skolan upplevs också som tudelad med en F–5 del med erfaren personal som arbetat länge och en 7–9 del som är en relativt ny del av skolan där många i personalgruppen är nyutbildade. Ledning och personal i årskurserna 7–9 har arbetet mycket med att utveckla arbetsformer, rutiner och organisation. Personalen uttrycker att de har behov av att fortsätta arbetet med att hitta former för sin organisation. Det finns också behov av att utveckla dialogen mellan personalen för att utveckla F–9 perspektivet på elevernas kunskapsutveckling och hitta en "röd tråd" i verksamheten. Rektorerna uppger att det arbetet är ett prioriterat utvecklingsområde vid Ås skola. Inspektörerna bedömer att samverkan, kommunikation och samsyn bör utvecklas inom skolan. Rektorerna hänvisar till att det i det pågående arbetet med IUP finns behov och möjligheter att föra fördjupade diskussioner om hur verksamheten vid Ås skola som helhet bör utformas utifrån synsätt i skolans styrdokument. Inspektörerna håller med rektorerna och bedömer att det arbetet är angeläget för skolan.

Återkommande i samtliga intervjuer är de problem skolans byggnader medför. Ett av de problem som framförs av både personal, elever och föräldrar är att skolans många ombyggnader medfört att många utrymmen är oöverblickbara sett ur ett trygghetsperspektiv samt att de äldre eleverna saknar utrymmen att vistas i på raster. Under intervjuer framkommer också att det saknas ett rastvaktssystem för de äldre eleverna, att vuxna inte alltid finns i de äldre elevernas närhet på raster trots att personalen själva påpekar att eleverna är otrygga under raster och förflyttningar mellan olika klassrum. Inspektörerna bedömer att den relativt otrygga situation som råder för elever under raster bör föranleda diskussioner på skolan om hur de vuxna på ett tydligare sätt tar ansvar för elevernas trygghet under hela deras skoldag.

Det finns en ambition att skapa en bra miljö i skolan och det genomförs insatser. För att motverka kränkande behandling och uppnå en skola där alla elever trivs och är trygga arbetar skolan bland annat förebyggande med kill- och tjej-snack samt andra typer av gruppsamtal. De yngre eleverna arbetar med gruppstärkande övningar och material som tar upp värdegrundsfrågor på ett för åldern lämpligt sätt. De äldre eleverna i årskurs 7–9 arbetar på ett liknande sätt varje vecka med en metod de kallar "who cares" under den mentorstid de har vid tre tillfällen i veckan tillsammans med sin kontaktlärare.

Både elever, föräldrar och lärare anger vid intervjuer att arbetsmiljön i några årskurser är orolig vilket gör det svårt för eleverna att koncentrera sig. I andra årskurser kännetecknas verksamheten av arbetsro och lust att lära. Inspektörer-

na bedömer att fortsatta insatser behövs för att förbättra arbetsron så att alla elever får tillgång till en lugn arbetsmiljö. I intervjuer framkommer också att det är relativt vanligt med förstörelse av skolans utrustning samt klotter. Skolan behöver som tidigare nämnts, arbeta vidare med frågor som berör respekt, tolerans och förhållningssätt. I samband med det bör även skolans nuvarande värdegrundsarbete och dess resultat analyseras.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolan hade vid inspektionstillfället nyligen tagit fram en likabehandlingsplan. Inspektörerna kunde vid inspektionstillfället ta del av den likabehandlingsplan rektorerna tagit fram och som varit ute på remiss hos personalen och i föräldrarådet. Elever har vid inspektionstillfället dock ännu inte involverats i arbetet. Planen beskriver i allmänna ordalag insatser för det förebyggande arbetet vid kränkande behandling. I planen framgår även hur personalen skall agera vid akuta situationer av kränkande behandling. Planen saknar dock uppgifter om vilka insatser som avses att påbörjas och genomföras under det kommande året, hur händelser skall dokumenteras samt hur planens innehåll skall göras känt för elever och föräldrar. Mot bakgrund av ovanstående samt att elever inte deltagit i arbetet med att upprätta planen bedömer inspektörerna att skolan måste fortsätta arbetet med att omarbeta sin likabehandlingsplan så att den uppfyller lagens alla delar.

En förutsättning för att elever skall kunna ha ett verkligt inflytande i undervisningen enligt läroplanens intentioner är att de har kunskaper om skolans mål. Inspektionen visar att elever och föräldrar i Ås skola i varierande omfattning informeras om utbildningens mål, vilket medför att kunskapen om målen hos elever och föräldrar också varierar. Detta medför enligt inspektörerna att många elever vid skolan saknar verktyg att kunna ha inflytande över undervisningens innehåll och arbetssätt.

Enligt läroplanen skall skolan sträva efter att eleverna utvecklar ett allt större inflytande över sin utbildning. På Ås skola varierar elevernas möjligheter att ha inflytande för det egna lärandet mellan olika klasser och lärare. Det förekommer att elever och lärare diskuterar hur arbetet kan genomföras och där elevers initiativ tas tillvara, men det är mer kopplat till enskilda lärare än som en medveten

strategi från skolans sida. Beträffande de yngre elevernas inflytande över utbildningen är det vanligast att de får planera när och i vilken ordning de skall göra de uppgifter som lärarna anvisar än att de får vara med och påverka vad de ska göra. De äldre elevernas inflytande över undervisningen handlar i stor utsträckning om arbetssätt och redovisningsformer.

Det formella inflytandet är organiserat i klassråd och elevråd. Hur regelbundet klassråd genomförs varierar mellan olika klasser och lärare. Det finns två elevråd, ett för de yngre eleverna i årskurserna 1–5 och en så kallad ”högstyrelse” för årskurserna 6–9. Av intervjuer framgår att elevrådsarbetet inte i någon större utsträckning präglas av ett medvetet demokratiarbete. Frågor som behandlas i dessa råd handlar i liten utsträckning om undervisning. Inspektörerna bedömer att elevinflytandet över den egna utbildningen behöver utvecklas.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10. Vid inspektionstillfället har skolan inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever. Det pågår dock ett kommunövergripande utvecklingsarbete kring individuella utvecklingsplaner i vilket också personalen vid Ås skola deltar. Enligt rektorerna förväntar de sig att samtliga elever vid skolan skall ha upprättade planer hösten 2007. Inspektörerna vill poängtera att det är viktigt att de individuella utvecklingsplanerna utgår från styrdokumentens strävansmål och konkret beskriver vilka insatser som skolan bör vidta för att eleven skall utvecklas mot målen.

Utvecklingssamtal genomförs minst en gång per termin. Elever och föräldrar anger att utvecklingssamtalen fungerar bra och att elevens synpunkter tas tillvara. Alla ämnen kan tas upp men de mål som behandlas är oftast elevens ”personliga mål”. De har närmast karaktären av konkreta delmål som att eleven till exempel skall arbeta mer med en viss form av uppgift eller ett visst moment i ett ämne. Inspektörerna bedömer att utvecklingssamtalen bör förbättras så att de på ett tydligare sätt grundas på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i såväl kursplaner som läroplan.

Stöd

Kommunen har en handlingsplan för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. I den anges bland annat riktlinjer för elevvårdsarbetet och hur ärenden skall hanteras. På skolan finns ett elevhälsoteam bestående av skolledning, skol-sköterska, specialpedagog, kurator samt studie- och yrkesvägledare. Teamet träffas varannan vecka för att följa upp elevvårdsarbetet ur både ett övergripande- och ett individperspektiv. Identifieringen av behovet av särskilt stöd uppges av personal och skolledning fungera bra liksom stödinsatserna.

Rektorernas ambition är att stödinsatser skall sättas in tidigt men säger också att de äldre eleverna har stora behov av stödinsatser. För att stödja de äldre eleverna i behov av särskilt stöd har skolan valt att inrätta vad man kallar en studie-gård, där undervisningen bedrivs individuellt eller i mindre grupp av lärare i samarbete med specialpedagog. Syftet är att studiegården ska utgöra ett komplement till undervisningen i klassrummen för de elever som riskerar att inte nå

målen. Verksamheten, som har egna lokaler, är också tillgänglig för elever som tillfälligt behöver stöd i undervisningen. Personal finns i studiegården under hela skoldagen och verksamheten har gott anseende hos både personal, elever och föräldrar. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd fungerar väl.

När en elev behöver särskilda stödåtgärder upprättas ett åtgärdsprogram av läraren enligt skolans utarbetade rutiner. Skolans specialpedagog är, vid behov och önskemål från lärare, behjälplig vid upprättande av åtgärdsprogram. Från och med den 1 juli 2006 har det införts förändringar i skolformsförordningarna avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvar har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet skall framgå vilka elevens behov är, hur behoven skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Programmet skall omfatta elevens hela skolsituation. Inspektörerna finner att de åtgärdsprogram som upprättas vid Ås skola är av varierande kvalitet. Det är därför viktigt att skolan utvecklar en gemensam kunskap om hur mål och åtgärder kan beskrivas i åtgärdsprogram. Det är också viktigt att i dessa förtydliga ansvarsfördelningen mellan individ, hem och skola så att det tydligt framgår vilka åtgärder skolan skall vidta för att eleverna skall nå målen.

Utvärdering av lärandet samt bedömning och betygssättning

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalen. På Ås skola finns ett system för dokumentation och kunskapsutvecklingen följs framför allt i ämnet svenska. Uppföljning av elevernas kunskaper i andra ämnen är otydlig i årskurserna 1–6.

I arbetslag och ämnesgrupper pågår diskussioner om bland annat kursplaner och kunskapsbedömning. Det finns dock stora variationer inom skolan vad gäller hur långt arbetet med att ta fram rutiner för att utvärdera elevernas kunskapsutveckling i de olika ämnena har kommit. Inspektörerna bedömer att det är angeläget för skolan att fortsätta utveckla rutiner för att följa upp och utvärdera alla elevers kunskapsutveckling i samtliga årskurser och ämnen.

Representanter för de äldsta eleverna uppger att de känner till betygskriterierna och tycker att betygssättningen är rättvis. Inspektörerna vill påpeka vikten av diskussioner om betyg och bedömning både inom skolan och mellan skolor för att uppnå så stor likvärdighet i betygssättningen som möjligt.

Skolans styrning, ledning och kvalitetsarbete

Ås skola leds av två rektorer. En rektor ansvarar för förskoleklass och grundskolans årskurser 1–5 samt skolbarnsomsorgen. Den andra rektorn, som tillika är rektor för den kommunövergripande elevhälsan, ansvarar för grundskolans årskurser 6–9. Rektorn som ansvarar för årskurserna 6–9 har 50 procent avsatt för rektorsuppdraget vid Ås skola.

Skolans två rektorer ingår i ett rektorsteam där ytterligare en rektor, som ansvarar för förskolorna i området, ingår. Teamet träffas varannan vecka.

I arbetslagen finns fyra arbetslagsledare som planerar och leder arbetslagsträffar samt fungerar som kommunikativ länk mellan personal och rektorer.

Rektorerna är förtroagna med verksamheten och medvetna om skolans utvecklingsområden men uppger att det ibland är svårt att prioritera och få tiden att räcka till. Den allmänna uppfattningen är att rektorerna är bra på att lyssna på personalen och stötta dem när det behövs. Det finns dock önskemål bland personalen om att rektorerna ska finnas mer på plats i skolan samt att rektorerna tydligare ska styra den pedagogiska utvecklingen.

Rektorerna har lagt ner mycket kraft på att utforma och förbättra de organisatoriska förutsättningarna i skolan. Både personal och rektorer uttrycker att de måste få organisationen att fungera bättre för att få tid och kraft att på ett bättre sätt arbeta med läroplanens intentioner. Rektorerna driver utvecklingsfrågor kopplade till kommunens gemensamma utvecklingsarbete kring individuella utvecklingsplaner. I det arbetet aktualiseras hela läraruppdraget med kunskapsyn, människosyn och målstyrning som viktiga frågor att utveckla. Inspektörerna bedömer att det arbetet är angeläget att prioritera och vill också understryka vikten av ett tydligt pedagogiskt ledarskap för utveckling inom de områden som har uppmärksammats i denna rapport.

Det skall finnas en arbetsplan för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen. I Ås skola finns en arbetsplan bestående av ett flertal handlingsplaner och måldokument av varierande aktualitet och innehåll som endast i ringa omfattning handlar om hur skolan ska arbeta för att nå de nationella målen. Inspektörerna bedömer att arbetsplanen inte fungerar som det styrinstrument den är avsedd att vara.

Rektorerna vid Ås skola uppger att de är medvetna om att kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning är ett av skolans utvecklingsområden och att de står inför en stor utmaning att få med sig personalen i det arbetet som i dag inte upplevs meningsfullt av all personal. Redovisningen består till större delen av beskrivningar av insatser och behöver utvecklas för att kunna utgöra det verktyg för utveckling som är avsett. Inspektörerna bedömer att det pågår ett arbete med att förbättra och utveckla verksamheten. Inspektörerna bedömer dock att kvalitetsarbetet och kvalitetsredovisningen bör kopplas mer till nationella mål och innehålla tydligare analyser av resultat samt mer konkreta åtgärder för utveckling.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Inspektionen visar att eleverna vid Ås skola överlag har god tillgång till utbildning och att skolan har förutsättningar att genomföra undervisning i samtliga ämnen. Det finns en timplan som omfattar samtliga årskurser inom grundskolan och som skall säkerställa att eleverna får en utbildning som till sin omfattning överensstämmer med den nationella timplanen.

Inom elevens val skall eleverna ges möjlighet till breddning eller fördjupning i ett eller flera av kursplanernas ämnen. Enligt grundskoleförordningen skall det vara tydligt för eleverna när denna valmöjlighet erbjuds. I skolans timplan framgår att eleverna från och med årskurs 3 har elevens val. I intervjuer framkommer dock att de yngre eleverna inte är medvetna om att de har elevens val samt en tveksamhet om eleverna får den garanterade tid de har rätt till. Inspektörerna bedömer att skolans rektorer måste säkerställa att det blir tydligt för eleverna när de har elevens val samt att eleverna får sin garanterade tid i elevens val.

Eleverna i årskurserna 6–9 har som språkval möjlighet att välja spanska eller franska. Som alternativ finns möjlighet att välja svenska och engelska. Enligt grundskoleförordningen skall eleven kunna erbjudas svenska eller engelska som alternativ till språk om eleven önskar det. På Ås skola kan inte elever välja bara det ena språket av engelska eller svenska utan har under veckans tre lektioner en lektion svenska och en lektion engelska samt en lektion då de fritt kan välja att läsa matematik eller göra läxor. Detta är inte i enlighet med grundskoleförordningen.

Personalresurser läromedel och lokaler

De flesta lärarna vid Ås skola har utbildning för att undervisa i de årskurser och ämnen de undervisar i. Av skolans cirka 55 pedagoger saknar fem formell behörighet. Rektorerne bedömer dock att de obehöriga har kompetens i de ämnen de undervisar i. Skolans personaltäthet ligger något under både kommunens och rikets genomsnittsvärde. Flera i personalen har extra kompetens för barn i behov av särskilt stöd och är intresserade av fortbildning i specialpedagogik för att ytterligare öka kompetensen att möta elevers olika behov.

Eleverna är i huvudsak nöjda med läromedlen även om det finns behov av förnyelse och kompletteringar i en del ämnen, framför allt för de äldre eleverna. Skolan har tillgång till sex stycken så kallade ”framtidens klassrum” vilket betyder att dessa klassrum är utrustade med modern it-teknik. I skolans lokaler finns ett, av elever och personal mycket uppskattat och väl besökt kommunbibliotek.

Som tidigare nämnts består skolan av olika byggnader som sinsemellan håller väldigt olika standard. Det finns nyrenoverade lokaler utmärkt lämpade för undervisning och utrustade som ”framtidens klassrum”. Andra skollokaler är utdömda av såväl arbetsmiljöverket som kommunen och har bland annat dålig ventilation. Vid inspektionstillfället väntade skolledningen på beslut från kommunen om rivning och nybyggnation.

Skolan har under ett antal år byggts ut vilket inneburit att lokalerna är svåra att överblicka och hålla under uppsikt. Det saknas också utrymmen för de äldre eleverna där de kan tillbringa raster och håltimmar.

Inspektörerna inser att lokalerna försvårar arbetet med att göra skolan till en plats där alla elever kan känna sig trygga. Detta gör det emellertid än mer angeläget för personalen att tänka igenom hur de på bästa sätt organiserar sin och elevernas hela skoldag så att alla ska kunna känna sig trygga.

Datum	Ort
2007-06-19	Umeå

Ulrika Svedmark

Ola Dahlgren